

Ulykkesrapport

Sted og dato: Higravtind, 29.mai 2021

Sikkerhetsutvalget DNT

Utglidning på Higravtind

Fellestur med Lofoten Turlag, 29.mai 2021

Lørdag 29. mai 2021 gikk en fellestur i regi av Lofoten Turlag til Higravtind på Austvågøy i Lofoten. Det var et turfølge på 10 personer. På veien nedover falt en av turdeltakerne i en bratt snørenne. Varsling, livreddende førstehjelp og redningsaksjon ble igangsatt, men livet stod ikke til å redde. Beredskapsgruppen i DNT ble aktivert og bidro med håndtering av media i den videre krisehåndteringen. 7. juni fikk Sikkerhetsutvalget i DNT i oppdrag å evaluere hendelsen for å identifisere læringspunkter.

Sikkerhetsutvalget

Mandat og oppdrag

Ihht. mandatet for sikkerhetsutvalget skal utvalget «drøfte saker av betydning for sikkerhetsarbeidet innen aktivitet, hytter og ruter i hele DNT. Utvalget skal gi råd til DNTs medlemsforeninger og være høringsinstans i relevante saker». I tillegg sier mandatet: «Utvalget skal stimulere til kunnskapsdeling og erfaringsutveksling, og arbeide for å finne fram til helhetlige løsninger i sikkerhetsarbeidet ...» Generalsekretær i DNT ga 7.juni Sikkerhetsutvalget i oppdrag å evaluere hendelsen, i tråd med mandatet. Mandat («Vedlegg 1, mandat») og oppdrag («Vedlegg 2, oppdrag») ligger vedlagt rapporten.

Medlemmer

Håkon Gammelsæter (leder), Bjørn-Ovin Wivestad, Johanne Grue Reiten, Torkjell Haugen, Nina Pettersen, Ragna Renna, Mikal Nerberg og Tone Elden Sørli (sekretær). Anne-Mari Planke er medlem av sikkerhetsutvalget, men har ikke deltatt i arbeidet med rapporten.

Habilitet

I forbindelse med oppdraget ble det gjort en konkret vurdering av habilitet og uavhengighet. Sikkerhetsutvalget fant ingen forhold som etter vår vurdering tilsa at det forelå inhabilitet eller at utvalget ikke var tilstrekkelig uavhengige. Det anmerkes at en konkret vurdering ble gjennomført, da leder av Sikkerhetsutvalget kjenner Turlader 1 fra medlemskap i felles tindeguppe i Trondheim tilbake på 1970-80-tallet. Det har ikke vært noen nær relasjon mellom disse siden den gang. Det ble gjort en konkret vurdering av om det førte til inhabilitet. Konklusjonen ble som angitt.

Valg av metode og kilder

Sikkerhetsutvalget har i tråd med mandatet hatt fokus på å kartlegge faktum, og på bakgrunn av det identifisere aktuelle læringspunkter. Våre vurderinger er basert på gjennomgang av innhentet dokumentasjon (annonser, bilder, værdata, rapporter og retningslinjer), samt samtaler vi har gjennomført med relevante personer. Undersøkelsene har stilt krav til god og forsvarlig saksbehandling og personopplysninger har blitt anonymisert.

Sikkerhetsutvalget har som ledd i undersøkelsen gjennomført samtaler med totalt ti personer. I samtalene redegjorde sikkerhetsutvalgets leder for oppdraget, hvilke aktiviteter som var planlagt, samt videre prosess. Det ble skrevet referat fra alle samtalene. I tillegg har sikkerhetsutvalget fulgt opp med interne møter, og det er også skrevet referat fra samtlige av disse møtene.

Sikkerhetsutvalget har kontaktet alle deltakerne på turen og gitt mulighet til innspill og kommentarer til forberedelse og gjennomføring av turen. Vi har fått tilbakemeldinger fra fire av sju deltakere. En av deltakerne har bidratt med bildemateriale fra turen og gode drøftingspunkter til utvalgets samlede gjennomgang. De andre tilbakemeldingene har i stor grad inneholdt tilslutninger til turledernes skriftlige rapporter og en drøfting av egne opplevelser under ulykken og redningsaksjonen.

Sikkerhetsutvalget har etterstrebet en god fremdrift, men grunnet ferieavvikling, nyansettelser og permisjon har arbeidet tatt noe lengre tid enn først anslått.

Sikkerhetsutvalget har gjennomført følgende samtaler:

- Politiet: politifaglig etterforskningsleder i Nordland politidistrikt, dato 14.juni. 2021
- De tre turlederne fra Lofoten Turlag, dato 15.juni. 2021
- Luftforsvarets 330-skvadron: Fartøysjef, redningsmann og lege, dato 22.juni. 2021
- Representanter fra styret i Lofoten Turlag, dato 13.september.2021
- Fagutvikler ved AMK Bodø, dato 14.september. 2021

Innhold

1.	Hendelse	5
2.	Tidspunkt og stedsangivelse	5
3.	Vær og føreforhold	5
4.	Forarbeid.....	6
4.1.	Annonsering.....	6
4.2.	Turplanlegging og risikovurdering	6
5.	Turgruppen og turledernes kompetanse	7
5.1.	Turleders real- og formalkompetanse	7
6.	Turen.....	8
6.1.	Generell beskrivelse av turen	8
6.2.	Gjennomføring av turen	8
6.3.	Ulykkeshendelsen	9
6.4.	Varsling, førstehjelp og aksjon fra nødetater	10
7.	Krisehåndtering i regi av DNT-sentralt.....	10
8.	Oppfølging i etterkant.....	11
8.1.	Turledere	11
8.2.	Pårørende	11
8.3.	Media.....	11
9.	Drøfting og sikkerhetsutvalgets vurderinger	11
9.1.	Kompetanse.....	11
9.2.	Risikovurdering.....	12
9.3.	Annonsering.....	13
9.4.	Metode – taktikk og bruk av sikkerhetsutstyr	13
9.5.	Alarmering og redningsaksjon	15
9.6.	Krisehåndtering DNT.....	15
9.7.	Oppfølging i etterkant	16
10.	Samlet vurdering.....	16
11.	Sikkerhetsutvalgets forslag til læringspunkter	17
11.1.	I forkant av aktiviteter og turer	17
11.2.	Gjennomføring av tur/underveis.....	18
11.3.	Varsling og krisehåndtering	18
11.4.	Oppfølging i etterkant	19
12.	Vedlegg	20
12.1.	Vedlegg 1, mandat.....	20
12.2.	Vedlegg 2, oppdrag.....	21

1. Hendelse

Lørdag 29. mai 2021, gikk en fellestur i regi av Lofoten Turlag på tur til Higravtind på Austvågøy i Lofoten. Det var et turfølge på ti personer, tre turledere og syv deltakere. Grunnet lavt skydekke og krevende forhold på siste stykket valgte turfølget å snu i skaret et stykke under toppen. På veien ned falt en av turdeltakerne i ei bratt snørenne og traff en steinformasjon lenger ned i bakken. Tre personer i turfølget tok seg raskt ned til den forulykkede, og politi og redningstjeneste ble varslet umiddelbart. Da redningshelikopteret ankom etter kort tid, ble turdeltakeren bekreftet omkommet.

Lofoten Turlag er tilsluttet DNT og er en av 57 selvstendige medlemsforeninger. Lofoten Turlag har ca. 800 medlemmer fordelt på kommunene Vågan, Vestvågøy, Værøy, Flakstad, Røst og Moskenes. Lofoten Turlag har tre ubetjente hytter, samt at de har merket flere turruter i Lofoten, på egenhånd og i samarbeid med kommunene.

Alt arbeid i Lofoten Turlag er basert på frivillighet.

2. Tidspunkt og stedsangivelse

Lørdag 29.mai 2021. Ulykkestidspunktet var ca. kl. 13:55.

Higravtind, Vågan kommune i Lofoten.

Posisjon: 68°20'41.3" N 14°48'24.6"

Kilde: norgeskart.no

3. Vær og føreforhold

Vi har ingen værdata fra Higravtind. Nærmeste værstasjon er Svolvær og her var det ved turstart klokken 10 målt 9,5 grader. Denne temperaturen holdt seg stabil utover dagen. Med et anslag om at temperaturen faller med 0,5-1 grad per 100 moh kan vi anta at temperaturen på ulykkesstedet kan ha vært et par plussgrader. Det var lettskyet, men meldt tilskyende utover dagen. Skydekket la seg etter hvert nedover toppen på fjellet. Det var ingen nedbør og lite vind i området.

Snøkonsistensen på ulykkesstedet beskrives både av turlederne og av Luftforsvarets 330-skvadron som "myk" eller som "slush" uten antydning til fersk frost.

4. Forarbeid

4.1. Annonsering

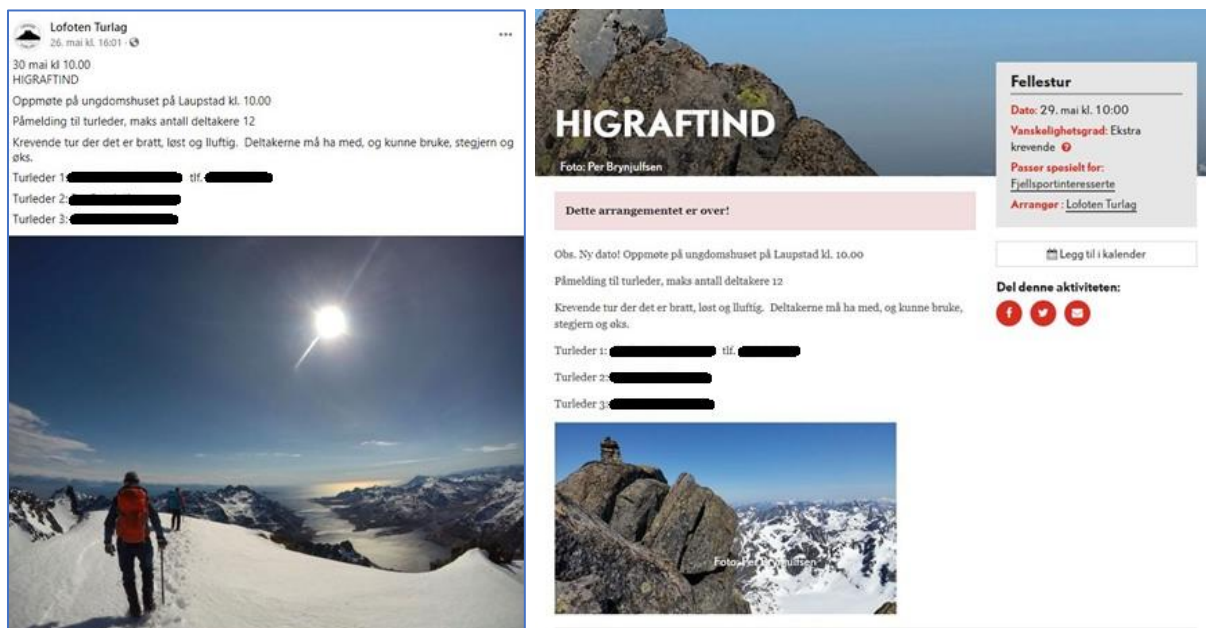
Turen ble annonsert på Facebook og på hjemmesiden til Lofoten Turlag med følgende tekst:

Turbeskrivelse: «Krevende tur der det er bratt, løst og luftig. Deltakerne må ha med, og kunne bruke, stegjern og øks».

Maks antall deltakere: «12»

Gradering: «Ekstra krevende og krevende».

I turbeskrivelsen brukes gradering i tråd med DNTs anbefalinger.

4.2. Turplanlegging og risikovurdering

Lofoten Turlag har arrangert flere fellesturer til Higravtind siden 2017. Sen vår/tidlig sommer er en foretrukket tid på året for å gå denne turen da snøforholdene ofte er gunstige og man da i stor grad kan unngå å gå i krevende ur.

Som en del av forberedelsene ble det gjort muntlige risikovurderinger gjennom flere samtaler mellom Turleder 1 og 2. Vurderingene ble ikke skriftliggjort. Som et av flere risikoreducerende tiltak ble turen fremskyndet fra søndag til lørdag pga. et mer gunstig værvarsel.

Turleder 2 tok dagen før turen bilde av ruta for å kunne vurdere snøforholdene sammen med Turleder 1. Snøforholdene ble bekreftet gunstige, med sammenhengende snødekke fra ca. 600 moh.

Turleder 1 hadde i forkant av turen telefonsamtale med alle ukjente deltakere for å verifisere at erfaringsnivå og ferdigheter var i tråd med krav/forventninger i turannonseringen. Ut fra disse samtalene og personlig kjennskap ble samtlige påmeldte klarert for å kunne delta.

Vurderinger av turen og selve ruta, med tanke på hvor i terrenget det kunne være aktuelt å benytte tau for å sikre, gjorde turlederne i fellesskap. Totalt markerte de tre punkt på ruta der dette kunne

være aktuelt, avhengig av snøforholdene. I og med at de valgte å snu før det mer krevende topp-partiet, ble sikring med tau ikke aktuelt.

Turlederne vurderte værvareselet og de utfordringer det kunne by på. Ved eventuelt lavt skydekke var det enighet om at de skulle vurdere å snu dersom det var så tett at det kunne by på utfordringer hvis de kom i en situasjon der assistanse med helikopter skulle bli nødvendig. Turlederne avtalte også at snøforholdene løpende skulle vurderes underveis. Det skulle rettes særlig oppmerksomhet på om snødekket ble hardere og vanskeligere å trække spor i.

Av sikkerhetsutstyr hadde turlederne med tau, slynger, førstehjelpsutstyr, vindsekk og fulladet mobiltelefon.

5. Turgruppen og turledernes kompetanse

Det var 10 personer i turfølget, tre turledere og syv turdeltakere. Av de syv deltakerne var fire lokale og kjente for turlederne, tre var tilreisende. Samtlige turdeltakere bekreftet i forkant av turen at de hadde ferdigheter og erfaring til å delta på turen.

5.1. Turleders real- og formalkompetanse

Turleder 1:

Realkompetanse: mange års erfaring som turleder på de mest avanserte/utfordrende turene som Lofoten Turlag arrangerer. Flere års erfaring som fjellklatrer på høyt nivå, og som leder og medlem i Svolvær alpine redningsgruppe. Lang erfaring som instruktør og kursleder på DNTs egne ukes klatrekurs i Innerdalen.

Formalkompetanse: instruktørutdannelsen «Klatreleder inne», ingen formell DNT-kompetanse.

Turleder 2:

Realkompetanse: erfaring som turleder i 10-11 år, med forskjellig vanskelighetsgrad, stort sett alle turene har vært i Lofoten. Har vært turleder og med-turleder på omtrent 7-8 turer i året (barmark). Har vært turleder på 1-2 toppturer i året på ski. Går totalt mellom 100 -120 toppturer i året både sommer og vinter.

Formalkompetanse: DNT-utdanningskurs Ambassadørkurs, grunnleggende turlederkurs, sommerturlederkurs med fokus på bratt terreng, grunnkurs skred etter NF – standard og tatt Brattkort.

Turleder 3:

Realkompetanse: erfaring som turleder i Lofoten Turlag i 12-13 år, kun fotturer/barmark i hele Lofoten, flere enn 5 turer i året som turleder/medturleder. Har drevet med klatring noen sesonger og var medlem i Våtedalen Tindeklubb. Går toppturer i Lofoten hele året fra august til ut juni (mellom 100 - 120 ca. de siste årene). Flest barmarksturer og noen randonneturer om vinteren.

Formalkompetanse: DNT-utdanningskurs Ambassadørkurs, grunnleggende turlederkurs og sommerturlederkurs med fokus på bratt terreng. Har ikke godkjent skredkurs, men deltatt på dagskurs/ettermiddagskurs.

6. Turen

6.1. Generell beskrivelse av turen

Turen starter fra ungdomshuset på Laupstad, og går i et bratt og luftig terreng opp mot toppen av Higravtind, 1146 meter over havet. Fjellet er en del av Trolltindmassivet. Den nærmeste toppen er Geitgaljen.

Kilde: Kartverket

På denne tiden av året ligger det relativt mye snø i området og det kan være nødvendig med stegjern og isøks. Turen går i tørt og fint terreng på starten, og på bratt sti opp til snøkanten på ca. 600 moh. Videre går ruten på snø opp mot skaret under toppen. Det bratteste partiet på denne delen av ruten måler omtrent 40 grader.

6.2. Gjennomføring av turen

Kl. 10 var alle på plass på oppmøtestedet.

Alle deltakerne presenterte seg, og det ble informert om personvernregler og varsomhet i bruk av sosiale medier. Turlederne understreket at alle som deltar på turer i regi av Lofoten Turlag gjør dette på eget ansvar. Det ble avtalt at gruppa skulle ta matpause i det de startet på snøpartiet, omtrent halvveis til toppen.

Turlederne sjekket at alle hadde nødvendig utstyr deriblant isøks og stegjern, og det ble gitt en generell briefing om turen. Det ble understreket at det var usikkert om de ville nå toppen på grunn av tåke og fordi en måtte se an snøforholdene på det siste stykket. Turlederne påpekte i tillegg at ved eventuelt fall er det svært viktig å bruke isøksa raskt.

Turleder 3 gikk først i gruppen for å holde tempoet nede. I starten er det bratt terreng på tørr sti. Ruta krysser en elv ved ca. 3-400 høydemeter. Her lå snøen så langt nede at de måtte gå litt høyere

enn de vanligvis gjør for at krysningen ikke skulle bli for bratt. Snøen var fast og fin. Turlederne oppfordret likevel til å bruke øks ved behov. Videre gikk de på tørr sti opp til snøkanten der de hadde en matpause og tok på stegjern og tok fram øksa. Turleder 1 demonstrerte bruk av øks ved fall ved gjennomgang av prosedyren "self arrest". Turdeltakerne ble oppfordret til å praktisere. Enkelte prøvde selv, andre gjorde det ikke.

De gikk videre. Turleder 3 gikk først, men ble sliten av å trække spor i tungt føre og fikk avløsning etter hvert. De gikk sikk-sakk og i rolig gange opp til skaret der de stoppet ved en stor steinformasjon. Turleder 1 og 2 gikk videre for å rekognosere da det begynte å skyte til. De gikk først opp i den «vanlige renna». Her var det nok snø, men også en del blåis. De vurderte dette alternativet raskt som uaktuelt. Alternativ rute ble forsøkt ved en horisontal travers på ca. 100 meter. Også her var snøen for hard til at det var aktuelt å ta med gruppa videre.

Turleder 3 ventet sammen med resten av gruppen i 30-45 minutt mens de to andre vurderte forholdene. De benyttet tiden til å få i seg mat og drikke. Ingen protesterte da det ble informert om at gruppen skulle snu. Flere var begynt å bli kalde og de avtalte å gå ned til snøkanten der de hadde hatt pause på turen opp, for å ta en ny matpause. En brief av turdeltakerne ble gjennomført før retur fra skaret, gruppa stod da noe spredt. Turlederne understreket at alle måtte ta det rolig, et steg om gangen, og at det var viktig å unngå fall. Turleder 1 snakket med den forulykkede siden han hadde lånt vedkommende utstyr. Han sjekket at det var riktig grep på øksa og repeterte hva som skulle gjøres ved et eventuelt fall, jfr. demonstrasjonen av "self arrest"-prosedyre. Utlån av utstyr, også sikkerhetsutstyr, er vanlig praksis ved mange av DNT sine medlemsforeninger.

6.3. Ulykkeshendelsen

Turleder 2 spør om alle var klare for å ta fatt på nedstigningen og gikk selv først i gruppen. Gruppen fulgte samme rute nedover og gikk i fotsporene fra turen opp, stegjernene var fortsatt på. Det var litt diskusjon om det var best å sette beina i sporene fra turen opp eller å lage nye spor, og det var variabelt hva de forskjellige valgte.

Kilde: turleder, rute til toppen av skaret.

Turleder 3 gikk midt i gruppa, Turleder 1 gikk sist. Ulykkeshendelsen skjedde etter 10-15 meters gange. Den ene turdeltakeren falt og skled ca. 50-70 meter før vedkommende traff en

steininformasjon, deretter skled den forulykkede videre og stoppet først etter ca. 3-400 meter, ca. 150 meter fra snøkanten. Det ble observert at den forulykkede gjorde forsøk på å gjennomføre "self arrest" prosedyre. Ingen i turfølget (turledere og deltakere) angir å ha observert selve fallet. Direkte utløsende årsak til ulykken er derfor ikke klarlagt. Turleder 2 tok seg ned så raskt som mulig og varslet umiddelbart AMK-sentralen i Bodø gjennom Hjelp113-appen.

6.4. Varsling, førstehjelp og aksjon fra nødetater

Turleder 2 varslet ved hjelp av Hjelp113-appen og fikk svar umiddelbart. Samtidig kom også Turleder 1 og en av turdeltakerne ned til den forulykkede. Denne turdeltakeren er en erfaren turleder fra en annen DNT-forening. Disse tre delte på førstehjelpsinnsetningen. Operatøren på 113 ga beskjed om å starte hjertekompresjoner og å forsøke å sikre frie luftveier. Helikopteret ankom etter ca. 35 minutter, lege og redningsmann ble firt ned. De konstaterte at den forulykkede var omkommet. Turleder 2 ble med helikopteret for å gi vitneforklaring til politiet.

Turleder 3 var ansvarlig for nedturen for resten av gruppen. Parallelt med redningsaksjonen tok de seg god tid slik at alle opplevde en trygg og kontrollert retur. Tilbake ved bilene ble det besluttet å samles direkte, og hele gruppen ble med hjem til Turleder 2 og 3. Der møtte også kriseteamet fra kommunen med fire representanter. De informerte og pratet med deltakerne i grupper. Politiet overtok etter kriseteamet og tok vitneforklaring av Turleder 3 og en av turdeltakerne. Mens dette pågikk, var resten av gruppa samlet rundt litt mat og prat.

7. Krisehåndtering i regi av DNT-sentralt

Tidslinje

- Lørdag 29. mai klokken 14:46 tok turleder 3 kontakt med generalsekretær i DNT (GS) for å orientere om at det hadde vært en ulykke. Under samtalen ba Lofoten Turlag om bistand og kriseledelse fra DNT sentralt.
- GS samlet DNTs Beredskapsgruppe (BG) og startet krisearbeidet umiddelbart.
- BG gir Lofoten Turlag beskjed om at det de skal prioritere er å ivareta hverandre, alle henvendelser håndteres av BS.
- Kl. 15:20. BG ringte Lofoten Turlag. Fikk detaljerte opplysninger om turen, fjellet, gruppen, osv. Lofoten Turlag fortalte hva som hadde skjedd, hva som hadde blitt gjort, redegjorde for varsling, at teamet på redningshelikopteret hadde kommet frem til skadestedet. BG gav råd om å ta vare på hele gruppen, ivareta sikkerheten til gruppen på vei ned og sa at de burde samles når alle var nede.
- BG ga Lofoten Turlag råd om å koble på kommunalt kriseteam og om å starte å skrive ned hendelsesforløpet umiddelbart. Turfølget hadde besluttet å møte hjemme hos en fra Lofoten Turlag samme kveld, og på det møtet deltok politi og kommunalt kriseteam. Avhør ble avholdt – og en videre oppfølging av turdeltakerne fra kriseteam ble avtalt.
- Kl. 20:45. Lofoten Turlag orienterte BG på sms om at alle i gruppen hadde vært samlet hjemme hos turleder 2 og 3 sammen med kommunens kriseteam. Lofoten Turlag bekreftet samtidig at politiavhør var utført.
- DNT sentralt beslutter intern evaluering av ulykken. Formålet er å identifisere mulige læringspunkter. Sikkerhetsutvalget mottar oppdraget fra GS 7.juni.

8. Oppfølging i etterkant

8.1. Turledere

Det ble i forbindelse med redningsaksjonen etablert kontakt med Vågan kommunes kriseteam. Det ble gjennomført psykologisk debriefing av turledere og deltakere under ledelse av kriseteamet umiddelbart etter at turen var avsluttet. Dette ble gjort i samme seanse som politiet gjennomførte sine innledende avhør av turledere og deltakere.

Turledere og lokalt bosatte deltakere har hatt tilbud om fortsatt psykososial oppfølging av kriseteamet nevnt over. Turledere og ledelsen i Lofoten Turlag har også blitt fulgt opp av ledelsen i DNT-sentralt og det er gitt tilbud som omfattes av DNT sitt vanlige/etablerte HMS system. I etterkant av debriefingen har kriseteamet kontaktet turlederne på telefon for å kartlegge videre behov for oppfølging.

8.2. Pårørende

Det ble avtalt og gjennomført et møte mellom turlederne og den omkomnes nærmeste pårørende tre dager etter ulykken. Dette møtet ble gjennomført uten profesjonell bistand fra politiet eller kriseteam. De etterlatte spurte turlederne om det var greit at de gjorde opptak av samtalen, noe de samtykket til.

I etterkant overtok Generalsekretær i DNT kontakt og oppfølging av pårørende, etter begge parter ønske.

8.3. Media

- Lørdag 29. mai i tidsrommet 16:00-17:00 ble kommunikasjonssjef oppringt av Lofotposten, VG og Avisa Nordland. Kommunikasjonssjef bekreftet at DNT var kjent med at det pågikk en redningsaksjon og henviste videre til politiet.
- Lørdag 29. mai klokken 18:10 bekreftet politiet til media at en kvinne i 60-årene var omkommet etter ulykken.
- Etter politiets bekreftelse ble avdelingsleder for natur- og friluftsliv intervjuet kort om ulykken i VG.
- 29. mai klokken 22:57 publiserte DNT sak på sine nettsider om ulykken ([Tragisk fallulykke ved Higravtind — Den Norske Turistforening \(dnt.no\)](https://www.dnt.no/nyheter/2020/05/29/Tragisk-fallulykke-ved-Higravtind-—-Den-Norske-Turistforening-(dnt.no))).
- 30. mai ca klokken 07:00 ble avdelingsleder for natur- og friluftsliv intervjuet kort om ulykken av Lofotposten.
- 30. mai ble avdelingsleder for natur- og friluftsliv også intervjuet av Bladet Vesterålen
- 3. juni klokken 13:55 publiserte DNT sak på sine nettsider om at DNTs sikkerhetsutvalg skal gå gjennom ulykken ([Gjennomgår rutiner etter fallulykken på Higravtinden — Den Norske Turistforening \(dnt.no\)](https://www.dnt.no/nyheter/2020/06/03/Gjennomgar-rutiner-etter-fallulykken-pa-Higravtinden-—-Den-Norske-Turistforening-(dnt.no))).

9. Drøfting og sikkerhetsutvalgets vurderinger

Lofoten Turlag arrangerer hvert år et bredt utvalg av turer med turleder (55 i 2020, 83 i 2019). Hver høst arrangeres en turladersamling hvor neste års turer plukkes ut og legges inn i turkalenderen. Turlederne får selv velge hvilke turer de ønsker å være turleder på.

9.1. Kompetanse

I møte med styrerepresentanter for Lofoten turlag den 13. september ble det gjort rede for foreningens system for oversikt over turledere og deres kompetanse, samt tilsvarende for planlegging av foreningens fellesturer og allokering av turledere til planlagte turer.

I møtet kommer det fram at foreningen for tiden verken har en fungerende turkomite eller et system for registrering og vedlikehold av turlederes kompetanse. Foreningen har en omfattende bank av aktuelle turer som tidligere er gjennomført og flere turledere med ulikt kompetansenivå. Turprogram settes opp av et fellesmøte for de turledere som ønsker/kan bidra i aktuell tidsperiode. Turledere velger turer etter eget ønske uten at dette kvalitetssikres av en komite. Det framkommer også at de færreste av disse turene er skriftlig risikovurdert.

Dette vurderes ikke å være tilfredsstillende som system. Det er imidlertid ingen ting som tyder på at en turkomite ville ha hatt innvendinger mot at de tre aktuelle turlederne gjennomførte denne aktuelle turen. To av de hadde gjennomført turen som turledere gjentatte ganger tidligere, og begge vurderes som meget erfarne og kompetente. I og med at turen til Higravtind er blitt gjennomført flere ganger tidligere, av de samme turlederne med liknende grupper deltakere, legger sikkerhetsutvalget også til grunn at en turkomite ikke ville hatt innvendinger mot at disse gjennomførte denne turen.

9.2. Risikovurdering

I dokumentene «Presentasjon turledersamling Lofoten Turlag» og «Turleder i Lofoten Turlag» er turledernes oppgaver og ansvarsområder listet opp. Blant annet står det at turleder *«Skal foreta en enkel risikovurdering i forkant av turen»*.

I forkant av turen til Higravtind ble det gjort muntlige risikovurderinger og igangsatt flere risikoreduserende tiltak. Verken risikovurderingen eller tiltakene ble dokumentert skriftlig. Under følger en oversikt over de risikoreduserende tiltakene som ble iverksatt:

- Krav i annonsen – gradering, maks deltakere, krav til ferdigheter og utstyr.
- Det ble vurdert behov for spesialutstyr (isøks og stegjern) for å redusere risiko. Begge er verktøy som forutsetter kunnskap og ferdigheter for at disse skal kunne fungere som en sikkerhetsbarriere dersom en uventet hendelse skulle inntreffe.
- Det ble gjennomført samtaler med deltakerne i forkant av turen, med fokus på erfaring og ferdigheter i bruk av stegjern og øks. Samtlige deltakere bekreftet at de har kompetanse og ferdigheter til å delta på turen.
- Turen ble fremskyndet fra søndag til lørdag grunnet et mer gunstig værvær.
- Det var tre turledere på syv deltakere.
- Det ble gjort en demonstrasjon av bruk av isøks og stegjern samt gjennomføring av prosedyren "self arrest" underveis i turen.
- Forventningsavklaring før turen, det ble presisert at det er turleder som vurderer og avgjør om turen går til toppen.
- Fortløpende risikovurderinger ble gjennomført underveis på turen.
- Turen ble avbrutt på bakgrunn av risikovurderinger tatt underveis og forverring av været.
- Turgruppen avbrøt turen før det mer krevende topp-partiet.

Alle disse tiltakene fungerer hver for seg som sikkerhetsbarrierer og samlet sett vil de supplere hverandre. Det er sikkerhetsutvalgets vurdering at turlederne har gjennomført hensiktsmessige og relevante risikoreduserende tiltak, og at disse går utover Lofoten Turlag sine egne retningslinjer for iverksetting av risikoreduserende tiltak.

Det er likevel nødvendig å presisere viktigheten av å dokumentere skriftlig både risikovurderinger og relevante risikoreduserende tiltak for fellesturer som jevnlig gjennomføres, både med tanke på gjenbruk, notoritet og etterprøvbarehet. Risikovurderinger og tiltak som er gjort underveis bør dokumenteres i turleders turrappport etter gjennomført tur.

Sikkerhetsutvalget anbefaler foreningen å revidere eget planverk samt gjennomføre skriftlige risikovurderinger for kommende turer med tilgjengelige verktøy, for eksempel maler tilgjengelige i

DNTs digitale systemer. Risikovurderinger danner et viktig grunnlag for innhold til turbeskrivelser, graderinger og krav. Sikkerhetsutvalget legger imidlertid til grunn at i og med at flere av foreningens turer er gjennomført en rekke ganger, har de likevel vært gjenstand for en de facto risikovurdering. Dette er som nevnt over ikke fullgod praksis, men det indikerer at turene har vært gjenstand for en vurdering.

Oppdaterte risikovurderinger umiddelbart før gjennomføring og under turen er godt gjort rede for og dokumentert gjennom de tre turledernes turrapporter etter hendelsen. Sikkerhetsutvalget er av den oppfatning at det er gjort gode risikovurderinger og iverksatt gode og hensiktsmessige kompenserende tiltak underveis på turen.

9.3. Annonsering

Annonseringen og markedsføringen av turer og aktiviteter i regi av Lofoten Turlag skjer i stor grad på Facebook og på turlagets hjemmeside. Annonsene og turbeskrivelsene skal gi deltakerne relevant informasjon om turen eller aktiviteten slik at de selv kan gjøre egne vurderinger hvorvidt turen passer deres kompetanse og ferdighetsnivå.

I dokumentet «*Turleder i Lofoten Turlag*» står det at «*Turleder skal lage turbeskrivelser med informasjon om turen med spesielt vekt på vanskelige og krevende partier*».

Turen til Higravtind ble markedsført både på Facebook og på turlagets hjemmeside. Begge annonsene inneholder viktig informasjon om turen og gir deltakerne mulighet til å vurdere turen opp mot eget ferdighetsnivå. Turen er beskrevet både som «Ekstra krevende» og «Krevende» og det oppgis at den passer best for «Fjellsportinteresserte». Selve fargegraderingen fremkommer ikke av annonsen; kun gradering av vanskelighetsgrad. Turbeskrivelsen er ellers kort. Turlaget begrunnet dette med at er gjort bevisst fordi de ikke ønsker å bidra til at ukjente/ikke kvalifiserte prøver seg på turen basert på deres beskrivelser uten å ha nødvendig kompetanse.

Sikkerhetsutvalget legger til grunn at dette argumentet bør justeres noe. Det ligger allerede flere "private" turbeskrivelser ute på nettet for mange av de mest populære turene, inkludert Higravtind. Annonseringen av slike fellesturer bør etter utvalgets mening inneholde en turbeskrivelse med angivelse av viktige elementer som beskrivelse av riktig eller enkleste vei, vanlige forhold å møte underveis, eventuelt særskilt utstyrsbehov eller nødvendige ferdigheter og, ikke minst, relevante risikoforhold som eksempelvis rasfare, fare for steinsprang/løst fjell eller utglidningsfare, med stedsfesting der dette er mulig.

9.4. Metode – taktikk og bruk av sikkerhetsutstyr

Turen til Higravtind går i terreng som kan karakteriseres som «mellomterreng». Dette er terreng som er mer utfordrende enn klassisk fotturterreng, men som ikke er klatreterreng. Metodene som er brukt må ses i lys av dette.

Underveis på turen gikk deltakerne en og en, uten å være innbundet i tau. På snøfeltet gikk alle med stegjern og isøks. Slik det er beskrevet, gikk en turleder først og tråkket opp spor i et diagonalt kryssende mønster inntil gruppen ankom skaret der det ble tatt en pause og senere bestemt å returnere fra. På returen gikk en turleder først mens deltagerne fulgte på rekke. Det var litt diskusjon om det var best å gå i sporet fra turen opp eller å lage nye spor, og det var variabelt hva de forskjellige valgte. Slik det er beskrevet gikk deltagerne med ansiktet i gåretningen, altså med ansiktet vendt fremover og nedover.

Metoden som ble brukt på denne turen er utbredt og må sies å være en vanlig metode å bruke på turer på snø i bratt lende. Seler og hjelm ikke ble tatt med, da det ble ikke lagt opp til bruk av klatremetode.

9.4.1. Stegjern og isøks

Sikker bruk av stegjern fordrer at man er konsentrert og nøye med hvor og hvordan man plasserer føttene, samt at man må sørge for å være i balanse hele tiden. En åpenbar risiko ved bruk av stegjern er at man hekter i buksebein, løse remmer eller lignende, og ikke får satt foten under seg/mister balansen. Å mestre bruk av stegjern krever trening og repetisjon for å holde ferdigheten ved like.

Isøksen er verktøyet som skal hjelpe til med å holde balansen og være redskapen som brukes til forankring/stabilisering. I tillegg er isøksen helt avgjørende for at man skal være i stand til å stoppe en utglidning. Såkalt "Self-arrest" er metoden for å stoppe videre fall ved utglidning i bratte snøbakker. Metoden er enkel, men krever at man reagerer hurtig og utfører den riktig for å stoppe opp før farten blir så stor at det i praksis blir umulig. Å mestre teknikken for «self-arrest» krever trening og jevnlig repetisjon hver sesong.

Det ble i forkant av turen vurdert at det var behov for stegjern og isøks på de delene av turen som skulle gå på snø. Stegjern og isøks ble derfor medbrakt på turen, og ble brukt av alle mens de gikk på snø. "Self-arrest" ble demonstrert før retur fra skaret, og deltagerne ble oppfordret til å anvende teknikken ved utglidning.

9.4.2. Tau

Under ferdsel i bratt lende på snø som en gruppe er det vanlig å bevege seg hver for seg, uten innbinding i tau. Denne metoden velges ofte av praktiske årsaker; det går forttere å bevege seg alene hver for seg enn innbundet i taulag. God framdrift er en fordel fordi man ikke ønsker å oppholde seg i potensielt farlig terreng lengre enn nødvendig.

Det å gå i taulag er ensbetydende med at man er bundet sammen som en enhet, på godt og vondt. Det betyr at alle handlinger gjort i taulaget påvirker alle som er innbundet slik at taulagsrutinene må være enkle og robuste og ikke minst godt kjent av alle deltagerne. Den største risikoen ved å gå som et taulag er at et fall i gruppen kan forårsake at hele taulaget blir dratt med nedover.

Tau og slynger ble medbrakt på turen. Tauet var tenkt brukt i tre mulige partier videre oppover mot toppen:

- Tauet skulle fungere som gelender under berget på normalruta hvis snøen ikke var smeltet bort fra bergveggen. Hvis snøen er smeltet bort er det mulig å gå mellom bergveggen og snøen på grus.
- Eller/ og, som håndtak på tur ned kløften fra topp-plataet på normalruta.
- Eller/ og, som håndtak ned ei kløft i retning skaret deretter. Ved å gå kløften unngår man å gå normalruta under berget, og kommer ned på ryggen ned mot skaret.

Turlaget snudde før topppartiet, så bruk av tau ble aldri aktuelt.

9.4.3. Hjelm

Når en slik ulykke skjer, er det naturlig at hjelmbruk blir vurdert, selv om det må slås fast at den etablerte praksisen/standard prosedyre er å gå denne typer turer uten bruk av hjelm.

Terrenget i toppen av turen til Higravtind er bratt, men ruta følger stort sett en rygg. Derfor er man kun i begrenset grad eksponert for risiko for fallende stein eller is.

En klatrehjelm sin primære funksjon er å beskytte mot fallende stein, is eller andre gjenstander. En hjelm vil også i noen grad beskytte mot støt fra sidene dersom man faller (sikret av tau) i en bratt fjell- eller is-/snøvegg. Klatrehjelmer, som ville vært det mest naturlige valget på en slik tur, er ikke laget for å absorbere slike krefter/energimengder som utvikles under fall/utglidninger som skjedde under denne ulykken.

9.5. Alarmering og redningsaksjon

Leder av sikkerhetsutvalget hadde telefonmøte med fagutvikler ved AMK-sentralen i Bodø den 14.september. AMK-sentralen var operasjonssentral og koordinerte den profesjonelle innsatsen under redningsaksjonen etter ulykken. Fagutvikler har gått gjennom lydlogg fra hendelsen. Muntlig og skriftlig redegjørelse for alarmering og innhold i dialogen med innringer/førstehjelpere kan oppsummeres slik: Alarmering fra innringere og dialog mellom disse og AMK-operatører er preget av kompetanse og fokus på de viktige detaljene. Nøyaktig posisjon for hendelsen og forhold på stedet, med tanke på forberedelse av redningsaksjon, kommer umiddelbart. Tilsvarende er dialogen underveis om førstehjelpsinnnsatsen overfor den tilskadekomne og forberedelse til mottak av bistand fra SeaKing fra 330-skvadronen Bodø god. Innsatsen til innringerne/førstehjelperne er preget av høy kompetanse og "målrettet ro" under hele aksjonen.

Fagutvikler trekker frem tre viktige punkter for AMK:

- Få lokasjon på pasienten
- At man er rolig og gir en god forklaring på hva som er skjedd
- At man samarbeider godt med AMK – operatøren

Alle disse punktene ble gjennomført på en god måte og Fagutvikler formidler ingen forbedringselementer. Dette sammenfaller med tilsvarende rapport om førstehjelpsinnnsatsen og forberedelse til mottak av redningsmannskap avgitt av mannskapet fra 330-Bodø i Teams-møte 22.juni.

Sikkerhetsutvalget tar disse tilbakemeldingene til etterretning, og legger til grunn at turledernes innsats etter at ulykken var et faktum har vært god og preget av kompetanse, erfaring og handlekraft. På tross av dette var skadene på den omkomne dessverre så omfattende at livet ikke sto til å redde. På bakgrunn av dette har ikke sikkerhetsutvalget funnet avvik i turledernes håndtering i etterkant av ulykken. Tilbakemeldingene fra eksterne aktører bekrefter derimot at turledernes innsats bidro til en god og effektiv redningsaksjon for de involverte partene.

9.6. Krisehåndtering DNT

Lofoten Turlag har utarbeidet et eget dokument til hjelp ved ulykker, «*Turleders hjelpeark*»:

«*Hovedregler ved ulykker:*

- *Ta ledelsen!*
- *Vurder din egen og gruppas sikkerhet*
- *Varsle 113 (Oppgi ditt eget navn, hva som har skjedd og hvor; oppgi kartreferanser om mulig)*
- *Utøv livreddende førstehjelp*
- *Få oversikt over situasjonen*
- *Ivareta gruppa*
- *Varsle leder/ledelsen i Lofoten Turlag. De har kontakt med media og andre berørte.»*

Internt ble ulykken umiddelbart varslet og håndtert i henhold til «*Beredskapsplanverk Den Norske Turistforening*» og tilhørende tiltakskort «*Tiltakskort aktiviteter – personskade/sykdom/dødsfall*».

DNTs beredskapsgruppe overtok ansvaret for videre oppfølging og koordinering av ulykken og håndtering av media.

Kommuneoverlegen tok på eget initiativ kontakt med Turleder 2 for å tilby støtte til deltakerne. Kriseteamet møtte opp hos Turleder 2 og 3 og gjennomførte samtaler og psykologisk debriefing med gruppen. Denne oppfølgingen beskrives som nyttig.

Det er sikkerhetsutvalgets inntrykk at dette samarbeidet har fungert godt og har bidratt til å redusere belastningen på turlederne og ledelsen i Lofoten turlag i den akutte fasen betydelig.

9.7. Oppfølging i etterkant

Sikkerhetsutvalget har ikke analysert denne delen av hendelsen inngående, men legger til grunn at oppfølgingen i all hovedsak virker hensiktsmessig. Det er åpenbart fornuftig å koble på profesjonell bistand fra lokale, kommunale kriseteam når utfallet blir så alvorlig som ved denne hendelsen. Disse teamene er gjennomgående godt trent og har erfaring fra slikt arbeid. Det er også naturlig at turledere og lokal ledelse får oppfølging av DNT sin HR/HMS-organisasjon. Det er dessuten viktig å verifisere at eventuelle tilreisende deltakere/turledere får et tilbud i sitt hjemmemiljø. Dette kan formidles med bistand fra det lokale kriseteamet i den kommunen ulykken skjer.

Det er naturlig og riktig å ønske å bidra til at pårørende får førstehånds opplysninger om aktuell hendelse, hva som har skjedd, eventuelt se skadested osv. Det anbefales sterkt at dette skjer under ledelse av/med bistand fra politi eller kriseteam, helst begge etater, ved fremtidige hendelser.

10. Samlet vurdering

Sikkerhetsutvalget har gjennomført alle planlagte møteaktiviteter og har, på forespørsel, fått tilgang til alle relevante dokumenter. Vi har fått grundige turrapporter fra de tre turlederne, hatt dialog med alle relevante etater involvert i hendelsen, politiet, AMK-sentralen og 330-skvadronen i Bodø og vi har mottatt innspill fra deltakerne på turen.

Sikkerhetsutvalget har benyttet dette omfattende materialet i vår gjennomgang av og våre grundige diskusjoner om denne tragiske ulykken. Utvalget er omforent i våre vurderinger og avgir en samlet evalueringsrapport uten dissenser.

Vår samlede evaluering er at Lofoten Turlag har et forbedringspotensial når det gjelder dokumentasjon av sine systemer for utarbeidelse av turprogram og risikovurdering av turer og kvalitetssikring av turledere. Det samme gjelder foreningens praksis for annonsering av turer, særlig det som gjelder beskrivelse av risikoforhold og kommunisering av slike til turdeltakere. En videreutvikling av dagens rutiner, instruksjer og praksis er hensiktsmessig med tanke på forbedring. I tillegg anbefaler sikkerhetsutvalget en gjeninnføring av turkomité som et kvalitetssikrende ledd i turlernes valg av turer.

Når det gjelder denne konkrete turen, finner utvalget imidlertid at det er lite som tyder på at de svakhetene som er skissert over, hovedsakelig av administrativ art, har påvirket sammensetningen av turledergruppen for turen negativt, eller kan anføres som en del av årsaksbildet til ulykken. Det er også vår vurdering at det er lite å utsette på turlernes gjennomføring av turen. Det er gjort gode vurderinger både i forkant og underveis, og de har gjort relevante tilpasninger/iverksatt tiltak. På flere områder vil andre foreninger ha noe å lære av denne gjennomføringen. Det gjelder blant annet vurderingssamtaler med ukjente deltakere på forhånd, metodebrief underveis på turen, løpende risikovurderinger som får konsekvenser for gjennomføring og, ikke minst, en forbilledlig innsats under hele redningsaksjonen.

Metodevalg er i tråd med foreningens egen praksis og det som må anses som vanlig ved liknende turer ellers i DNT-systemet. Sikkerhetsutvalget vil likevel anbefale at det gjøres en grundig gjennomgang av aktuelle/relevante metodesett for ferdsel i bratt og utsatt terreng der små feil eller uhell kan få fatale følger. Ferdsel i slikt terreng inngår i en stor og økende andel av våre turer både sommer og vinter. Mange av turene til lokallag som ligger nær/i alpine fjellområder foregår i «mellomterreng». I dag er metodikk og tilnærming for turledelse i mellomterreng mangelfull både i turlederutdanningen og NF-stigen. Vi mener at den beste måten å gjøre dette på er å invitere til et metodeseminar der relevante interne og eksterne fagmiljø inviteres til å presentere sine metoder og drøfte disse.

Inntrykket sikkerhetsutvalget sitter med når det gjelder alarmering og redningsaksjon er at det ble håndtert «etter læreboka». Tilbakemeldinger fra både AMK-sentralen og 330-skvadronen bekrefter dette. Også krisehåndteringen i etterkant fra DNT sentralt får gode tilbakemeldinger. Lofoten Turlag trekker frem denne bistanden som avgjørende for håndtering av ulykken i etterkant. En gjennomgang av gjeldende krise- og beredskapsplanverk kan allikevel gjøres med tanke på små justeringer og revisjon.

Når det gjelder den direkte utløsende årsaken til fallet som førte til denne ulykkens tragiske utgang, har ingen observert selve falløyeblikket eller hva som utløste fallet. Sikkerhetsutvalget velger derfor å ikke spekulere i dette. Vi har heller ikke gjennom vårt arbeid funnet elementer som må antas å være direkte medvirkende til utfallet. Vår konklusjon er derfor at dette var en ulykke der vi ikke har funnet utløsende årsak eller faktorer som direkte har medvirket til utfallet.

11. Sikkerhetsutvalgets forslag til læringspunkter

Når DNT og en av medlemsforeningene har opplevd en slik alvorlig ulykke, er det naturlig at denne benyttes til å gjennomgå den aktuelle aktiviteten og at aktuelle læringspunkt presenteres i hele organisasjonen med tanke på eventuell endring av rutiner. Sikkerhetsutvalgets arbeid med en detaljert gjennomgang av selve hendelsen er en del av dette arbeidet. De funnene vi har gjort og der vi mener at det er grunnlag for forbedringer i Lofoten Turlags håndtering av denne turen, er dette analysert og beskrevet i kapitlene 9 og 10. Dette gjelder også forhold der vi mener Lofoten Turlag og turlederne har gjort en spesielt god jobb.

Utvalget har i sin oppsummering valgt å samle også andre aktuelle læringspunkter hentet fra våre generelle erfaringer fra denne type turer og kjennskap til ulike rutiner i ulike medlemsforeninger i et avsluttende kapittel 11. Dette må ikke misforstås eller tolkes i den retning at alle disse læringspunktene gjelder denne spesielle turen eller Lofoten Turlag. DNTs medlemsforeninger er forskjellige med tanke på størrelse, aktivitetsnivå og praksiser. Således vil læringspunktene «treffe» de ulike foreningene ulikt med tanke på behov og relevans. Sikkerhetsutvalget foreslår at den følgende listen med læringspunkter og/eller forslag til nye rutiner eller rutineendringer benyttes til en bred diskusjon og gjennomgang i hele DNT-organisasjonen.

11.1. I forkant av aktiviteter og turer

11.1.1. Annonsering og turbeskrivelse

- Utarbeide en felles mal for innhold og hvordan turbeskrivelser bygges opp. DNT Fjellsport har igangsatt et arbeid med innhold for toppturer på ut.no. Dette kan være et utgangspunkt.
- Risikoforhold ved turen og hva dette betyr må fremkomme/beskrives (basert på risikovurderinger). Vanskelighetsgradering bør benyttes. Krav til ferdigheter, erfaring og utstyr på krevende/svært krevende turer bør inkluderes i turbeskrivelsen.

11.1.2. Kompetanse turledere + IKT-system

- Formalkompetanse må registreres og vedlikeholdes for turlederne slik at status og oversikter enkelt kan hentes ut. Foreningene må ha et system for kvalitetssikring av turleders kompetanse opp mot gradering/type tur.
- Sikkerhetsutvalget oppfordrer foreningene til å legge til rette for at turledere får gjennomført kurs i tråd med DNTs kompetansestige.
- DNT har kriterier/vurderingssett for realkompetanse og innplassering i turlederstigen. Vurderingene som gjøres må dokumenteres og oversendes DNT sentralt for godkjenning. Først etter godkjenning kan en turleder få tildelt tur.

11.1.3. Kontakt med deltakere

- For spesielt utfordrende/risikofylte aktiviteter (krevende og svært krevende) bør det utarbeides rutiner for å kontakte/ringe påmeldte deltakere, blant annet for å verifisere oppfyllelse av krav til ferdigheter/erfaring. Dette kan være vanskelig/krevende fordi ikke alle har en evne til realistisk egenevaluering, allikevel vil et slikt tiltak bidra til at DNT har en implementert sikkerhetsbarriere på dette området.
- Det bør utvikles en sjekkliste når turleder snakker med turdeltakere i forkant og for å avklare egenkompetansen hos hver enkelt og om de kan/bør delta på turen. Formidling av risikoer og krevende partier bør inngå som fast punkt på denne sjekklisten. Sjekklisten bør lagres sammen med turbeskrivelsen, risikovurderingen og annen informasjon om turen.
- Turleder må sikre at informasjon som gis før turstart og underveis på turen blir gitt til hele turgruppa. Samle gruppa og be om fokus/oppmerksomhet.

11.2. Gjennomføring av tur/underveis

- Det bør gjennomføres en generell brief ved oppstart av alle turer/aktiviteter der plan for gjennomføring, oppdatert risikovurdering, værmelding og vurdering av forholdene gjennomgås. Eventuelle viktige sikkerhetsprosedyrer gjennomgås her samt kontroll av sikkerhetsutstyr. Eksempel: «Self arrest» for stopp etter fall med utglidning på snø under bruk av stegjern og isøks.
- Turledere og instruktører må kontinuerlig vurdere deltakeres fysiske og mentale tilstand under gjennomføring av aktiviteten og ta dette inn i den løpende risikovurderingen. Jfr kulepunkt under risikovurdering.
- Sikkerhetsinformasjon og risikoer ved turen som gis ved turstart må repeteres gjennom turen på aktuelle tidspunkt. For eksempel repetere hvordan gå med stegjern når de tas på, bruken av isøks når de går ut på snø.
- Turleder har et ekstra sikkerhetsfokus på hjemturen/retur. Samle gruppa, repetere sikkerhetsinformasjon. Det kan være nyttig å minne om at man kun er halvveis når man starter på returen/hjemturen og at det viktig å være «påskrudd» hele veien hjem. I bratt mellomterreng er ofte returen mer krevende enn oppstigningen.

11.3. Varsling og krisehåndtering

- Varsle til AMK-sentral eller politiets operasjonssentral i tråd med etablerte rutiner.
- Iverksette egne beredskapsrutiner relevante for situasjonen.
- Samarbeide med profesjonelle redningsetater.
- Benytte alle tilbudte tjenester fra lokal, kommunal kriseledelse/ kommunalt kriseteam osv.
- Når beredskapsgruppa settes sentralt - Logg og referater må skrives fortløpende.
- Mal for ulykkesrapportering og statistikk: DNT bør legge til rette for en ulykkesrapportering som foreningene kan gjøre selv, og som kan være et verktøy for sikkerhetsrådgiver/utvalget for å se på læringspunkter for nettopp å unngå ulykker med alvorlige konsekvenser. Det kan være rapportering av små og store ulykker og nestenulykker som kunne fått alvorlige konsekvenser. Det eksisterer ikke et nasjonalt, samlet system for dette, og nyttig kunnskap/erfaringsutveksling blir ikke formidlet videre i organisasjonene.

11.4. Oppfølging i etterkant

11.4.1. Involverte deltakere

- Selv om det er kommunale kriseteam som tar seg av den profesjonelle debriefing, så bør også turlaget og DNT-sentralt ta kontakt med deltakerne i etterkant. Både for å vise omtanke, men også for å få innspill til læringspunkter.
- Utarbeide rutiner for å følge opp at eventuelle tilreisende involverte får tilbud om psykososial oppfølging i sine lokale miljø, dvs. egne kommunale kriseteam og lokal DNT-forening.

11.4.2. Turledere/våre egne

- Rutiner for oppfølging av våre egne etter alvorlige hendelser. Obligatoriske samtaler med psykolog/bedriftshelsetjenesten.
- Sikre fortløpende informasjon til de involverte og turlaget. Etter en ulykke bør det pekes ut en som får dette ansvaret særskilt. Lofoten Turlag trekker frem god og rask informasjon som et svært viktig punkt etter ulykken.
- I tilfeller hvor en eller flere som har ansvarsroller i et turlag samtidig er involvert i en ulykke, bør det vurderes om de bør gi fra seg sine ansvarsroller i turlaget i de saker som har med ulykken å gjøre. Dette bør da stå i turlagets krisehåndteringsplan el.l.

11.4.3. Trening/øvelse – kompetanse i krisehåndtering

- Trening og øvelse (i tråd med eget planverk) på kontakt med nødetatene, inkludert AMK-sentral, politiets operasjonssentral og ulike redningsenheter, må inngå i all opplæring og kursing av turledere/instruktører.
- Det bør gjennomføres opplæring på ledernivå i foreningene for håndtering av ulykker/ kriser.
- Det samme bør gjelde for opplæring i og trening på førstehjelp ved aktuelle ulykkeshendelser. Øvelser hvor varsling, krisehåndtering og førstehjelp inngår som læringsmomenter bør gjennomføres i foreningene.

11.4.4. Pårørende

- Kontakt med pårørende etter ulykker er krevende og bør gjennomføres med bistand/under ledelse av kriseteamet i kommunen, politiet eller andre eksterne/profesjonelle. Hvem som blir kontaktperson i DNT vurderes i hvert enkelt tilfelle.

11.4.5. Læringspunkter foreslått av 330

- Samhandling med redningspersonell og helikopter bør få mere fokus, oppdatering av tiltakskort og presisering av hvordan man skal forholde seg når helikopteret ankommer og redningspersonell fires ned på skadestedet.

11.4.6. Generelt

- Alle uheldige hendelser og nestenuhell skal i fremtiden rapporteres i et nasjonalt system for hendelsesregistrering, dette systemet er under anskaffelse.
- Ved alle fremtidige ulykker med alvorlig personskade eller dødsfall bør det utarbeides en egen ulykkesrapport med det formål å lære av hendelsen.
- Førstehjelpspakken/utstyret som turleder har med, kan bli mer standardisert. Dette faller naturlig inn under det nye reviderte 1.hjelps kurspakken som skal fases inn i turleder/instruktørutdanningen.

12. Vedlegg

12.1. Vedlegg 1, mandat

Den Norske Turistforening

Mandat for sikkerhetsutvalget i DNT

Sikkerhetsutvalget skal drøfte saker av betydning for sikkerhetsarbeidet innen aktivitet, hytter og ruter i hele DNT. Utvalget skal gi råd til DNTs medlemsforeninger og være høringsinstans i relevante saker.

Utvalget oppnevnes av landsstyret. Utvalget vil være administrasjonens og landsstyrets faglige støtte, og prosjekt/ tiltak som berører dette tema på nasjonalt nivå, skal forelegges utvalget for vurdering. DNTs administrasjon er sekretær og koordinator for arbeidet.

Utvalget bør ha maksimum seks medlemmer, der minst tre av disse bør være representanter fra medlemsforeningene i DNT. Det tilstrebes representativitet med tanke på størrelse, profil, kompetanse og geografi. DNT fjellsport og DNT ung inviteres til å stille med ett medlem hver. Ett av medlemmene velges til leder for en periode på normalt 3 år. Medlemmene må ha god kjennskap til arbeidet med sikkerhet og beredskap i den medlemsforening vedkommende er ansatt/tilknyttet. Utvalget kan ved behov suppleres med representanter fra eksterne fagmiljøer innen sikkerhet og beredskap.

Utvalget skal stimulere til kunnskapsdeling og erfaringsutveksling, og arbeide for å finne frem til helhetlige løsninger i sikkerhetsarbeidet - løsninger som er i henhold til juridiske krav og forventninger fra offentligheten og medlemsforeningene.

Utvalget skal bidra til at DNT sentralt formidler offentlig regelverk og utvikler praktiske verktøy for informasjon, opplæring, oversikt og rapportering innen dette feltet for DNTs medlemsforeninger og DNT sentralt.

Utvalget vil som et utgangspunkt gjennomføre to til tre møter pr. år. Det kan tilrettelegges for både fysiske og digitale møter.

Utvalget skal også bidra til at det arrangeres et årlig sikkerhetsseminar for DNTs medlemsforeninger, og fagseminarer/fagdager etter behov. Utvalget skal også bidra der det er naturlig, til opplæring og utvikling av ansatte, frivillige og tillitsvalgte i hele organisasjonen.

Oslo, januar 2020/ august 2021

12.2. Vedlegg 2, oppdrag

From: Anne-Mari Planke

Sent on: Monday, June 7, 2021 9:57:36 AM

To: Håkon Gammelsæter

Subject: Sikkerhetsutvalget

Til DNTs sikkerhetsutvalg

Ulykke ved Higravstinden – Rapportering og evaluering

Lofoten Turlag arrangerte lørdag 29.mai en fjellsporttur til Higravstinden. Denne turen fikk et verst tenkelig utfall, da en av deltakerne falt i bratt terreng og omkom.

Iht mandatet for sikkerhetsutvalget skal utvalget drøfte saker av betydning for sikkerhetsarbeidet innen aktivitet, hytter og ruter i hele DNT. Utvalget skal gi råd til DNTs medlemsforeninger og være høringsinstans i relevante saker.

Vi ønsker at Sikkerhetsutvalget leder og koordinerer evalueringen etter ulykken og utarbeidelsen av en ulykkesrapport i samarbeid med DNT sentralt. Vi ber utvalget om å ta utgangspunkt i rapporten fra skredulykken ved Trollfjordhytta 3.november 2019 med hensyn på oppbygning og fokusområder. Rapporten inkludert eventuelle forslag til læringspunkter, skal deles med hele organisasjonen.

Mvh Dag Terje Klarp Solvang

Med vennlig hilsen

Den Norske Turistforening

Anne-Mari Planke

Avdelingsleder natur og friluftsliv

Før du tar utskrift, tenk på miljøet